

BISERICĂ ȘI ȘCOALA

REVISTĂ BISERICĂȘCĂ - CULTURALĂ

ORGANUL OFICIAL AL EPĂRHIIEI ORTODOXE ROMĂNE A ARADULUI

Vorbirea P. S. Sale

Părintelui Episcop Grigorie la deschiderea Adunării Eparhiale din anul 1932.

Hristos a înviat!

Prea Cucernici Părinți,

Domnilor Deputați,

O bucurie legitimă străbate în clipele acestea ființa mea, bucuria care îmi dă convingerea că mă adresez către reprezentanții distinși ai clerului și poporului din eparhia Aradului: că D-Voastre, întemeiați pe cunoașterea deplină a adevărului divin și pe hotărârea de a contribui la realizarea lui integrală, ați intrat în adunarea eparhială a viitorului ciclu de 6 ani, cu convingerea că Biserica ortodoxă luptă pentru binele neamului și pentru înlăturarea răului din mijlocul lui.

Imi place să cred că Vă dați seama de rosturile spirituale ale Bisericii în aceste vremuri de grea cumpănă din punct de vedere moral și material și că Hristos Mântuitorul, care a potolit valurile mării agitate din Galileia, va potoli și patimile oamenilor, în conștiința, că biserica, prin propovăduirea credinței, contopește orice tendinși individuale, în acea colectivitate de cugete și simțiri fără de care este imposibil orice progres.

Depozitul sacru al credinței noastre strămoșești a devenit pentru noi o tradiție plină de experiențe și de trăiri religioase, de convingeri și atitudini, cari mai presus de orice veleități personale, au creiat și sufletul național românesc, care fără pecetea ortodoxiei nu mai este curat românesc, așa cum nu este bună o mo-

nedă care nu poartă chipul regelui. Spiritul tradițional al neamului nostru ne va ajuta să muncim, dacă ne vom da bine seama cât de mare este criza socială, politică, economică și financiară a lumii; șomajul, datoriile, reparațiunile, greutățile desarmărilor, pun pe grije și pe cei mai iscușiți guvernanți ai lumii. Nu este o glumă că în Anglia sunt 2 milioane, iar în America 7 milioane și în Germania 5 milioane șomeri. Marele scriitor italian Guglielmo Ferrero numește o fatalitate enigmatică toată criza actuală și zice apoi: „Civilizația noastră, întemeiată pe știință, se rătăcește în greutăți din care nu mai poate eși,... se învață azi cum să se traverseze oceanul prin aer și se desvultă regulele cele mai simple în ce privește arta conducerii oamenilor. Se înmulțesc minunile fizicei și ale chimiei, se pătrunde, — sunt ispilit a zice, — chiar în inima materiei, dar inima noastră și a semenilor noștri devine un mister de nepătruns. Noi nu înțelegem pasiunile cele mai elementare... În haosul în care trăim, nimica nu este stabil, construcțiile cari par cele mai impunătoare, nu durează decât o zi. Se trăiește în provizorat. Dar omul nu realizează lucruri mari, decât atunci, când nădăjduște în cel vecinic” (Revista „Illustration” din 24 X 1931).

Acelaș lucru îl exprimă distinsul nostru scriitor Cezar Petrescu, spunând că clopotele de ziua Învierii chiamă pe om la credință, care dă vieții senzului, pe care nu ni l-a putut da nici

recordul vitezei, nici uzinele astăzi înțepenite, nici băncile falite, nici consorțiul Krueger sau Morgen sau Deterding sau Heinemann, regi tereșri ai petrolului, chibriturilor, oțelului, sau electricității (Curentul 1 Mai 1932).

Cine-și dă seama de starea generală a lumii și a noastră ca neam, acela, luând rolul de reprezentant al Bisericii noastre, lasă acasă sau în alt loc, ori ce preocupare, orice interes personal sau de partid și prin colaborarea lui dă dovadă că se găsește în slujba lui Hristos. Contigențele pământești nu au ce căuta aici, ci numai îndemnul lăuntric al lui Dumnezeu, care cere ca mai întâi să te curăți pe tine, iar apoi și pe alții.

Adevărul acesta am căutat să-l fac dovedit mai întâi prin munca pilduitoare a preoților mei, prin cari am căutat în timpul celor 7 ani de muncă de până acum să creiez o atmosferă de viață religioasă, atât de necesară totdeauna și mai ales într'o vreme de așa mare primejduire a idealului moral. Preoții mei pot zice ca odinioară Sfântul Pavel: „In dar nu am mâncat pâne dela cineva“ (II. Tes. 3 v. 8). Acestui cler pot să-i mulțumesc că tineretul organizat în Societatea „Sf. Gheorghe“ a primit îndrumare, că s'au înființat comitete misionare, s'au ținut misiuni religioase, s'a dat mângâiere bolnavilor și săracilor. În timpul din urmă clerul are să lupte și cu mizeria materială, dar rabdă creștinește, căci de dragostea lui Hristos nu-l desparte nici necazul, nici strâmtorarea (Romani 8 v. 35), nici foamea, nici golătatea. Cu răbdarea pregătesc preoții pe creștini, ca să țină contact cu eternitatea, realizând, deja aici, bunătațe multă, pace, bucurie, cultură și spirit creștin în toate domeniile vieții.

Academia noastră teologică cu profesori buni, păstoririi mele a dat preoți tineri, cari sunt o mândrie a eparhiei.

Dar noi avem nevoie și de concursul laicilor și pentru cei mai buni preoți. Când corabia vieții neamului este amenințată de valuri, toți trebuie să vină în ajutorul preoților. Căci laicii pot ajuta în domeniul carității, în combaterea alcoolismului, a concubinajului, a sectarismului. Pe laici îi vrem organizați pe toată țara în jurul Bisericii, ca să fie de folos în presă, întruniri, în comitete misionare, în activitatea culturală.

De aceea am scris noi cartea

1. „Credința care lucrează“,
2. „Acțiunea catolică și ortodoxia activă“ și
3. „Taina pocăinței și intelectualii“. Am

scris aceste cărți fiindcă voiesc cu tot dinadinsul să câștig pe laici pentru Hristos și opera Lui. Voiesc a-i câștiga pentru cultura creștină. Noi vorbim mereu de cultură, dar totuși credem că golurile bugetare sunt mai importante decât golurile culturii. De aceea eu cred că laicii pot ajuta Bisericii prin conferințe și alte căi, ca bogăția culturii prin Biserică să fie o realitate.

Cultura fiind expresia producțiilor sufletești, cari facilitează omului adaptarea la mediul social, este imperios necesar ca intelectualii noștri să se pătrundă de necesitatea adevărului că bunurile culturii numai atunci sunt bunuri când sunt sfințite de Hristos; că fără Hristos nu este cu puțință adevărata adaptare la mediul social, că mediul social fără Hristos este întunecime fără soare; că dreptatea fără Hristos este miros de mireasmă fără flori cu parfum atrăgător. De-aceia câți doresc binele și progresul neamului românesc să se pătrundă de adevărul, că fără înțelepciunea, dreptatea, bărbăția și cumpătarea creștină, toată cultura este numai o spoială de fațadă, căci de pildă, fără criteriile înțelepciunii creștine omul caută să producă numai valori materiale, fără fond spiritual, iar fără cumpătarea creștină omul va fi în confuzie cu privire chiar la valoarea bunurilor materiale în sine, fără asemănare cu cele spirituale.

Prea Cucernici Părinți,

Domnilor Deputați,

Turul și Sidonul, Asiria și Babilonul au putut avea civilizație, dar nu au avut cultura Grecilor, nu s'au știut adapta ca Grecii la mediul social, iar la rândul lor Grecii au decăzut când nu cultura creștină a animat sufletele. Prezența unei culturi creștine e cea mai de dorit de mine pentru neamul românesc.

Atunci nu vom avea preoți cari să lupte cu traiul zilnic, cari să fie criticați în loc să fie încurajați, într'un mediu cu adevărat creștin orice muncitor în ogorul lui Hristos este ajutat și încurajat, mai ales de intelectuali. Religia noastră ortodoxă împacă nu numai nevoile celor săraci și simpli, ci și ale celor bogafi și culți, precum oceanul răcorește pe toată lumea, copii sărmani și neputincioși, ca și pe îndrăzneții înotători, cari înfruntă toate adâncimile apelor.

Acest adevăr doresc ca să între în inima tuturor iubiților mei credincioși din pătura cultă și precum ochiul sănătos se desfătează de lumină, astfel și sufletul lor doresc să se des-

făteze de farmecile nebănuite ale trăirii în Hristos, căci zice apostolul: Toate le pot în Hristos, care mă întărește (Filip 4 v. 13).

Cum ne poate întări Hristos pe noi? Sau cu alte cuvinte: cum vom face pe Hristos stăpân și împărat al vieții noastre? Înainte de toate să cădem în genunchi la rugăciune și plini de umilință să ne rugăm lui Dumnezeu așa cum ne învață rugăciunea Dumnezească. Căci fără a dori sfințirea numelui lui Dumnezeu, fără a dori să vie împărăția Lui și să se facă voia Lui, zadarnică ne va fi truda în adunarea eparhială și ori unde am fi. Fără a cere iertare dela Dumnezeu, fără a cere să ne mântuiască, fără a ne pune în raport de fii cu Tatăl Ceresc, zadarnică este truda noastră. Deci să se înceapă din familie, din partea părinților, că ei se găsesc în raport de legătură cu Dumnezeu, prin rugăciune, prin cercetarea bisericeii, prin împărtășirea cu sfințele taine.

Am ajuns azi să auzim că cercetarea bisericeii nu este și nu ar fi un semn al bunului creștin, dar noi respingem o asemenea părere, căci cine se roagă în casa Tatălui Ceresc trebuie să se roage mai mult, iar acea casă a Tatălui Ceresc este Sfânta Biserică. În Biserică, la cultul divin, se desfășură ceea ce a făcut Iisus pentru noi, viața, suferința și moartea lui Iisus pentru noi ca și slăvita Lui Înviere, precum și viața fiilor aleși ai lui Dumnezeu: Sfinți și martiri. Precum ucenicul din atelier trebuie să prindă din lucrarea zilnică a maestrului secretul meseriei sale spre desăvârșirea sa, — așa și noi prin cunoașterea tainelor vieții Domnului vom deveni ucenicii Lui.

Cunoscând acest adevăr, chemăm pe părinții de azi să ne dea ajutor nouă slujitorilor Altarului, ca să le aducem copilașii la Hristos. Peste munca părinților, în școală, — va urma instrucția religioasă în școli, impusă prin lege. Ne bucurăm că statul a impus prin lege obligativitatea instrucției religioase prin preoți în școala primară. După școala primară trebuie să se facă catehizarea adulților obligator. În chipul acesta s'ar putea apoi organiza bine tineretul, ceea ce este o preocupare de competență a noastră.

Pregătiți prin rugăciune și învățatură vom primi apoi harul lui Hristos în sfințele Taine. În această direcțiune apelăm mai ales la intelectuali, sperând că cu timpul și din familiile de distinși intelectuali vom recruta candidați pentru preoție și astfel vor înceta lamentările că nu am avea preoți buni.

Dar toate realizările cer jertfe. România Mare s'a făcut cu jertfe mari; asemenea și

viața noastră religioasă-morală cu jertfe mari se va ridica. Jertfa creștinilor e mai necesară azi ca ori când. Ne trebuie o catedrală, — o reședință impunătoare, un azil pentru orfani, pentru bătrâni, biblioteci pentru casele culturale, cămin preoțesc, internate pentru elevi de licee, unde elevii să crească sub auspiciile Bisericii; numai oameni întăriți în Hristos ne vor putea ajuta, numai creștinii buni vor înțelege scopurile ostinelilor noastre. Ne trebuie ajutoare pentru posturile tăiate din bugetul statului și pentru funcționarii protopopești, ca protopopii să poată fi misionari.

Când mulțumim foștilor deputați sinodali și foștilor consilieri eparhiali pentru concursul dat în timp de 6 ani, — cu aceeași încredere apelăm la sprijinul DVoastre și a viitorilor consilieri, cari pe un nou period de 6 ani sunteți chemați a sprijini munca unui episcop, a sftenicilor, a protopopilor și a preoților, cari nu au alt scop decât intronarea dragostei creștine în inimile tuturor, pogorîrea Duhului păcii asupra familiilor și ogoarelor românești, în revărsarea tuturor darurilor cerești asupra celor ce cred în Iisus și mântuirea adusă de El.

Trăim vremuri de mari răsturnări, când o lume nouă bate la ușă; deci chemați suntem noi a munci și pentru întărirea tronului și a patriei române din toată inima. Pentru răspândirea sentimentului dinastic și patriotic noi episcopul, am scris o carte („Pentru tron și țară“) precedată de o prefață a dlui prim-ministru N. Iorga; în vizitațiile canonice, atât de ostentivoare, am răspândit patriotismul cu graiul, am mângâiat pe oameni în dureri, în timpul inundățiilor i-am cercetat cu cuvântul și cu fapta.

Poporul e bun și răbduriu, noi ne-am convins de aceasta și prin aceea că la apelul nostru din satele cele mai sărace au venit ajutoare pentru sinistrați. Cu elogii scrie dl. Pamfil Șeicaru despre carele țărănilor cari veneau încărcate cu alimente pentru sinistrații din Bârlad. Iată poporul, căruia trebuie să-i dăm toată grija și toată pilduirea, căci pilda conducătorilor va salva sufletele creștinești și românești. Oamenii din popor s'au alăturat muncii noastre pentru combaterea sectelor și azi putem spune că poporul este imunizat în fața primejdiei sectare.

După toate aceste expuneri, cari sunt suficiente spre a învedera planurile acțiunii noastre, promitem solemn că și în viitor vom sta smeriți și urmând școala genunchilor ne vom ruga pentru prosperarea turmei noastre, o vom cerceta și mângâia, pe preoți îi vom ocroti, pe toți îi vom iubi și vom primi colaborarea

tuturor, pentruca lumina lui Hristos să ne lumineze pe toți. Binecuvântarea mea va însoți pe toți și recunoștința mea va fi mai ales pentru cei cari îmi vor ajuta să-mi fac datoria. Căci cunosc un singur fel: datoria.

Ajutați-mi să-mi pot face datoria.

Cu aceste cuvinte declar deschisă actuala sesiune a Adunării noastre eparhiale.

Sumarele

sesiunii ordinare din anul 1932 a Adunării Eparhiale ținută în 29—31 Mai 1932.

Ședința I

ținută la 29 Maiu 1932, începând cu orele 12^{1/2} din zi.

Președinte: P. Sf. Sa Episcopul Eparhial Dr. Grigorie Gh. Comșa.

Secretar: Dr. Nicolae Popoviciu.

1. Sesiunea ordinară din anul 1932 a Adunării Eparhiale din Eparhia ort. rom. a Aradului, convocată de P. Sf. Sa Episcopul Dr. Grigorie Gh. Comșa cu adresa de convocare Nr. 3401/1932 (Anexa A) pe ziua de 29 Maiu 1932, s'a deschis cu următoarea solemnitate:

La orele 9 a. m. s'a oficiat în biserica Catedrală Sf. Liturghie, împreună cu Chemarea Duhului Sfânt, la care au asistat Onorații membri ai Adunării Eparhiale.

2. La orele 12 ¹/₂ din zi membri Adunării Eparhiale s'au întrunit în sala festivă a Academiei teologice, rânduită drept local, unde să se țină ședințele Adunării Eparhiale.

3. P. Sf. Sa Părintele Episcop Dr. Grigorie Gh. Comșa, prezentându-se în localul Adunării și ocupând scaunul prezidial, rostește cuvântarea pe care o publicăm în fruntea revistei noastre.

4. P. Sf. Sa Episcopul Eparhial invită să ia loc în mod provizoriu în birou, în calitate de secretari, pe membri Dr. Nicolae Popovici, Dr. Aurel Cosma și Dr. Ioan Drincu, desemnând secretar al ședinței prezente pe Dr. Nicolae Popovici.

Adunarea Eparhială ia act.

5. La ordinul Inaltului Prezidiu se citește consemnarea tuturor deputaților aleși în Adunarea Eparhială. Se constată că sunt prezenți 56 deputați, dintre cari își depun credenționalele: 1. Gherasim Andru, 2. Teodor Ardelean, 3. Dr. Teodor Băbuția, 4. Dr. Coriolan Balta, 5. Dr. Coriolan Băran, 6. Dr. Eugen Beleş, 7. Dr. Antonu Bogdan, 8. Dr. Teodor Bo-

tiș, 9. Dr. Dimitrie Chiroiu, 10. Dr. Aurel Cioban, 11. Dr. Pompiliu Cioban, 12. Dr. Ștefan Cioroianu, 13. Dr. Gheorghe Ciubandu, 14. Dr. Aurel Cosma, 15. Mihai Cosma, 16. Dr. Romul Coțoiu, 17. Ascaniu Crișan, 18. Pavel Dăriea, 19. Savu Dorca, 20. Dr. Ioan Drincu, 21. Ioan Georgia, 22. Dr. Lucian Gheorgheviciu, 23. Procopiu Givulescu, 24. Iosif Goanță, 15. Dr. Alexandru Horga, 26. Dr. Adam Iancu, 27. Constantin Lazar, 28. Ștefan Lungu, 29. Traian Mager, 30. Fabriciu Manuilă, 31. Dr. Iustin Marșieu, 32. Petru Marșieu, 33. Ștefan Mateescu, 34. Dr. Vasile Mircu, 35. Policarp Morușca, 36. Dimitrie Muscan, 37. Dr. Pavel Obădean, 38. Mihai Păcățianu, 39. Ioan Piso, 40. Dr. Nicolae Popoviciu, 41. Iuliu Puticiu, 42. Remus Rafiroiu, 43. Petru Sârbu, 44. Axente Secula, 45. Sava Tr. Seculin, 46. Dr. Tiberiu Șevici, 47. Dr. Pavel Siartău, 48. Dr. Nicolae Table, 49. Dr. Patrachie Țiucra, 50. Ioan Trifu, 51. Dr. Benedict Ungureanu, 52. Dr. Ioan Ursu, 53. Traian Vațianu și 54. Dr. Emil Veliciu, iar 55. Dr. Ioan Alămoreanu și 56. Gheorghe Ioanoviciu sunt prezenți, dar nu și-au prezentat credenționalele.

Și-au prezentat credenționalele prin alți deputați, dar n'au fost de față următorii 3 deputați: 1. Vasile Goldiș, 2. Antoniu Mocioni și 3. Gheorghe Petroviciu.

6. După constatarea celor prezenți, deputații, în consonanță cu art. 181 din noul Regulament pentru alegerea și constituirea organelor reprezentative și executive bisericesti, se împart în 3 comisii spre a examina actele electorale și anume:

a. Deputații circumscripțiilor: Arad, Pecica, Curtici, Chișineu, Șirla, Radna și Ineu formează comisiunea I-a și vor avea să examineze actele electorale ale deputaților din comisia a II-a. Actele se dau deputatului Mihai Păcățian.

b. Deputații circumscripțiilor: Cermeiu, Buteni, Sebiș, Hălmagiu, Gurahonț, Lipova și Birchis, formează comisiunea a II-a și vor avea să examineze actele electorale ale deputaților din comisiunea a III-a. Actele se dau deputatului Policarp Morușca, și

c. Deputații circumscripțiilor: Belinț, Balinț, Timișoara, Vinga, Banat-Comloș și Toracul Mare, formează comisiunea a III-a și vor avea să examineze actele electorale ale deputaților din comisiunea I-a. Actele se dau deputatului Dr. Patrachie Țiucra.

7. Terminându-se cu aceasta ordinea de zi a ședinței prezente, Inaltul Prezidiu anunță ședința următoare pe azi la orele 6. p. m.

cu ordinea de zi: rapoartele secțiilor, constituirea Adunării Eparhiale și prezentarea actelor intrate la Adunare.

Cu aceasta ședința se ridică la orele 13 din zi.

Acest proces verbal s'a citit și verificat în ședința a II-a, ținută în ziua de 29 Maiu a. c. la orele 6 din zi.

(ss) † Grigorie (ss) Dr. Nicolae Popovicu
Președinte Secretar

Adunarea Eparhială

sărbătorește pe d. Vasile Goldiș.

Cu prilejul fericitului eveniment al împlinirii vârstei de 70 ani, Adunarea Eparhială a ținut să sărbătorească, așa cum se cuvine, pe d. Vasile Goldiș, secretarul general al Eparhiei Aradului.

Intrucât cuvântarea de omagiu al P. S. S. Episcopului Grigorie este însăși viața sbuciumată a luptătorului naționalist și a marului român Vasile Goldiș, o reproducem în întregime.

Onorată Adunare Eparhială,

Fericit este neamul, ai cărui fii înțeleg adevărul că a trăi este a lupta cu scop de biruință, cu scopul de a contribui la progresul psihic al neamului și al omenirii. Fericită este națiunea care poate scoate valorile sale din masa comună și le face posibil să se valideze, pentru că ameliorarea soartei masei depinde de soarta păstrată pe seama elitei sale.

Neamurile au în elita lor numai reprezentanți, cari trăesc nu pentru a-și câștiga glorie personală, care să-i alinte în mândrie deșartă, ci adevărații oameni de elită chiar în vremea celei mai mari febre a vitezei aleargă spre scopul care leagă cu eternitatea, căci lucrurile lumii acesteia numai sub specie aeternitatis primesc adevărată valoare. Oamenii mari, de elită, nu sunt diletanți, nici într-o preocupare a lor, ci sunt serioși, persistenți în gândire și acțiune.

Pe noi ca biserică ne interesează aici persistența în principiile lui Hristos, într-o vreme când ea poate fi pilduitoare pentru cei cari cred că nu au timpul să se gândească mai serios la lucrurile divine, dar ne interesează și persistența în principiile sfinte ale ideii naționale într-o vreme când tendinși streine voesc să producă în omenire nu unificare, ci desagregare.

*Prea Cucernici Părinți,
Domnilor Deputați,*

Cuvintele mele de până acum Vi-s'ar părea mis-

terioase dacă nu am ști cu toții că în 25 Novembrie a. c., se îndeplinesc 70 de ani, de când a văzut lumina zilei cel mai distins membru laic al Adunării noastre eparhiale, dl Vasile Goldiș, unul dintre cei mai iluștri conducători naționali, care a contribuit personal la realizarea unirii tuturor românilor și au pregătit Bisericii noastre ortodoxe rol preponderent și în viața de azi.

Oricât, distinsul nostru colaborator are dreptate, când spus-a cu grai respicat că sărbătoririle au loc după moartea oamenilor, — noi declarăm că în sărbătorirea ce i-o facem aici nu este vorba de interesul personal al Domniei Sale, ci de interesul generației de azi, care se pare a fi în oarecare măsură necunosătoare a ordinii morale, ale cărei legi se impun cu necesitate. Generația de azi are nevoie de virtuți înalte, ca să poată urma orânduiriile cele mai de sus. Icoana ideală a ordinii morale, legea morală vie, virtutea virtuților este Iisus Hristos, — pe care dl. Vasile Goldiș l-a luat ca model al vieții sale. Și dacă noi vom arăta pe scurt că urmarea lui Iisus de către Domnia Sa, timp de 70 ani, a fost a unui mare creștin, atunci generația de azi are o pildă mult edificatoare.

Fericitul Augustin întreba oarecând pe cineva: «Dorești să fi mare, atunci să fi mai întâi mic». Ca fiu modest al distinsului preot Isaia Goldis, care până la vârsta de 92 de ani a fost străjer al limbei și legii românești, tânărul Vasile Goldiș a început să învețe carte românească la școala primară ortodoxă din Cermeiu dela dascălul Nicolae Albu, iar apoi a fost și la școala rom. cat. ungurească din Cermeiu. A cercetat în anul 1871 | 2 școala primară germană din Panadul Nou, iar clasa 4 primară a terminat-o în Arad. Tot în Arad a urmat și liceul unguresc cu 8 clase și în anul 1881 a prestat examenul de bacalaureat *eximio modo*. Profesor de religie al D-Sale a fost Iosif Goldiș, fost episcop al Aradului.

Ca bursier al eparhiei noastre a studiat 2 ani la facultatea de litere din Viena și 2 ani la cea din Budapesta, de unde a fost chemat profesor la școala normală ortodoxă din Caransebeș, unde a stat 3 ani. În anul 1889 a fost învitat fără concurs ca profesor la liceul ort. rom. din Brașov, unde a stat 12 ani ca profesor de istorie și limba latină, căci era ca român primul profesor în statul ungar cu asemenea diplomă. În anul 1901 este ales secretar al Consiliului eparhial al Aradului, în care calitate a făcut cel mai mare bine Bisericii.

În anul 1905 guvernul maghiar pregătea un proiect de lege al învățământului primar, prin care se făcea deosebirea între confesiuni patriotice și nepatriotice, prin ceace românii puteau fi despoiați de dreptul de a ține școli, având pe aceea vreme în Ardeal circa 2000 școli ortodoxe. Statul voia să ia din mâna confesiunilor dreptul de disciplinare al învățătorilor, stabilirea limbei de propunere și o parte a planului di-

dactic, limba de propunere etc. Episcopatul Mitropoliei Ardelene face o demonstrație la guvern, apărând biserica și drepturile ei pe teren școlar pe temeiul legilor din 1848 și 1868. Autorul memoriului este dl Vasilie Goldiș, care în acel memoriu se referă la pedagogul maghiar Lubrich, arătând că biserica pe teren școlar este un bun aliat al statului, ceea ce zice și pedagogul Ziller în Grundlegung zur Lehre vom Erziehungsunterricht. Scopul maghiarilor era ca învățământul primar să facă pe elevi a cunoaște perfect limba maghiară iar nu cultura unui cetățean bun și religios.

Citează: „Didactica Magna” alui Comenius, că predarea se poate face numai în limba maternă. Combate tendința ca o parte a planului didactic să fie făcut de guvern, ca în școlile normale profesionale elevii să nu răspundă în ungurește la obiectele învățate românește; în memoriu se accentuează că nici cu o mie de lei nu se poate forța învățarea limbei maghiare peste puțințele firești. Memoriul combate amestecul administrației în școală și cele trei foruri disciplinare, care ar urma să judece învățătorii.

În ședința Sinodului eparhial din 13 Mai 1907 se citește un proiect conceput de dl Vasile Goldiș, care proiect, acceptat în prealabil de o conferință intimă, respinge tentativa de a jigni autonomia bisericii noastre în fața proiectului de lege despre raporturile de drept ale școlilor primare și despre salarizarea învățătorilor. Moțiunea Sinodului se referă la art. IX. din 1868 și art. 44 din 1868 în care confesiunile au dreptul de a înființa școli de orice categorie, cu limba de propunere pe care o voesc ele; memoriul apără dreptul divin și firesc al limbii materne și cere ca episcopatul să se adreseze Regelui.

Dela anul 1901 și până în 1918 aproape toate memoriile și protestele, înaintate guvernelor ungurești pentru apărarea bisericii ortodoxe-române, sunt rezultatele minții și condeiului dlui Vasile Goldiș. În anul 1918, când episcopiile noastre din Ardeal au primit ordin că adunările eparhiale se vor ține în asistența unor comisari guvernali, episcopia Aradului, la insistențele dlui Vasile Goldiș, a respins tentativa de încălcare a autonomiei bisericești și adunarea eparhială a adus hotărâre de amânare sine die a sesiunii.

Dar pentru biserică au venit zori mai bune în România-Mare. Când însă în anul 1924 alegerile eparhiale din Arad au fost făcute cu oarecare presiune, ba chiar cu jandarmi pe alocurea, atunci, la propunerea dlui Vasile Goldiș, cei mai mulți deputați și-au înaintat demisiile, iar restul lor a fost dizolvat de Consiliul eparhial și astfel după ce și Consiliul mitropolitan a ratificat acest procedeu, s'au ales alți deputați sinodali.

E foarte caracteristic faptul, că dl V. Goldiș, în calitatea sa de deputat și Ministru al Cultelor și Artelelor, a ținut 2 discursuri mai mari, unul ca deputat în 1924 cu prilejul dezbaterii proiectului de lege despre învățământul primar, altul la Senat în 1926 asupra si-

tuației bisericii ortodoxe române în Statul Român.

În discursul dela cameră asupra școlii primare în 1929 d. V. Goldiș a făcut istoricul și apologia școlii primare profesionale a bisericii ort. române în monarhia habsburgică și a susținut punctul său de vedere, că și în noul stat român școala primară trebuie să rămână profesională și sub conducerea bisericii. Un fost învățător profesional, ajuns atunci deputat și aderenț înfocat al școlii primare de stat, l-a întrerupt la un moment dat pe d. V. Goldiș, spunându-i: »În zadar, dl Goldiș, școala profesională a murit și n'are să reînvie».

Atunci d. V. Goldiș s'a oprit un moment în discursul său, s'a uitat lung în ochii fostului învățător profesional și adânc înduioșat a rostit înainte: »A murit, zici, școala profesională? Atunci, lăsați-mă să mă bosc măcar la căpătâiul acestui scump răposat, dela care eu mi-am moștenit credința sufletului și idealul vieții». Discursul său asupra școlii primare a statului român d. V. Goldiș l-a terminat prin cuvintele: »Întoarceți-vă la Hristos».

În discursul dela Senat în 1926 asupra situației bisericii ort. române în noul stat român d. V. Goldiș a deslușit adevărul, că biserică ort. română nu are situația pe care o merită în acest stat, că este neîndreptățită nu numai din punctul de vedere material, ci mai vărtos nu i-se dă importanța cuvenită în ierarhia valorilor morale, cari trebuiesc să conducă destinele națiunii române în România întregită.

Ca ministru al Cultelor d. V. Goldiș în anii 1926 și 1927 a contribuit indirect prin legea despre armonizarea salariilor funcționarilor publici la îmbunătățirea situației materiale a clerului ortodox român, iară în mod direct printr'un decis al Consiliului de Miniștri a reorganizat administrația protopresbiteratelor bisericii ortodoxe, instituind lângă fiecare protopop un secretar, un copist și un om de serviciu.

Guvernele următoare însă au nesocotit această nouă organizare.

Eparhiei Aradului d. V. Goldiș în scurta sa trecere pe la Ministerul Cultelor i-a pus la îndemână sumele necesare pentru reclădirea edificiului Consiliului eparhial și o nouă amenajare a aulei episcopoești.

II

Analizând pe scurt activitatea literară a dlui Goldiș constatăm că încă în liceu se ocupa cu chestii literare, iar apoi la societățile academice România Jună din Viena și Petru Maior din Budapesta. La Brașov a scris un curs de Istorie universală în 3 volume, Sintaxa Limbei Latine și Istoria Ungariei.

Ca profesor la Brașov a fost ales secretar al societății pentru înființarea unui teatru român, redactând timp de 6 ani anuarul societății, despre care a scris o serie de studii și articole.

A colaborat la Tribuna din Sibiu, sub pseudonimul Ilie Borg. În anul 1894 în colaborare cu Ioan

Rusu Șirianul a înfrumusețat «Tribuna Poporului», care în 1896 a fost mutată la Arad și militează prin condeiul dlui Goldiș pentru intrarea românilor în activitate politică.

În anul 1911 ia direcția ziarului Românul.

În anul 1918 Domnia Sa a fost propunătorul unirii și atunci a pronunțat un admirabil răspuns. Insuși dl. Goldiș spune că propunerea au putut să o facă și alții, căci era în sufletul tuțuror, dar sufletul care a formulat propunerea a alcătuit o capodoperă literară, nu numai politică. Neamul românesc este prezentat aici ca santinelă isvorâtă din necesitatea imperiului Roman de a apăra civilizația sa de năvălirile dela Nord și Răsărit. După sucombarea imperiului romanic, strămoșii noștri ocupă trunchiul vechiu tracic și infiltrați de slavi zămislesc neamul românesc.

Când după 18 veacuri sufletul românesc reînvie, hotarele lui etnice sunt aceleași ca pe vremea lui Traian. Măiastra cuvântare dela Alba-Iulia cuprinde întreaga Istorie a neamului nostru, a Moldovei și Munteniei, a culturai noastre creștine, lupta împotriva turcilor, răpirea Bucovinei, Basarabiei, soartea lui Horia, chipul lui Avram Iancu, unirea principatelor, războiul independenței, proclamarea regatului, vărsarea sângelui românesc, în mod plastic în fața ochilor noștri.

În anul 1923 dl. Goldiș este ales președinte al «Astrei» și cu acel prilej în 29 August 1923 la Timișoara rostește un admirabil discurs, din care desprindem că D-Sa își punea încrederea în: ajutorul marelui Dumnezeu, că Astra va cultiva solidaritatea națională, căci Astra fu întemeiată împotriva desnaționalizării și a servituiții. D-Sa accentuează că singura nădejde a neamului i-a fost credința în mila lui Dumnezeu. Aici spune D-Sa că credința religioasă are puterea miraculoasă de a înfrăți suflete.

În discursul ținut în 8 Octomvrie 1923 la așezarea pietrei fundamentale a catedralei din Cluj, dl. Goldiș vorbea în numele Astrei și spunea că națiunea română prin credința sa s'a mântuit. În acest discurs preoții noștri ardeleni sunt înfățișați ca adevărați conducători ai poporului, în fruntea cetelor lui Horia, în timp de mișcări naționale. Dl. Goldiș declară că: «Noul Stat român mai vărtos trebuie să îngrădească cu tăria nebiruită a credinței strămoșești, să-i păstreze bisericei noastre naționale rolul de conducătoare sufletească a **poporului românesc**».

În 23 Octomvrie 1923 la un congres preoțesc din Arad apoteozează principiul libertății și al naționalității ca factori ai progresului și răstoarnă teza că ținta finală a omenirii ar fi întemeiată pe condițiile materiale ale vieții. În măsura iubirii creștine se va desăvârși uniunea conștiințelor. De aceea să ne întoarcem la Hristos!

Dl. Goldiș, ca președinte al Astrei, are fericirea să

fie primit în 1924 de Academia Română în cadrul unei recepții solemne, presidată de Marele Rege Ferdinand I., iar la casa lui Avram Iancu în Vidra, la 1 Septemvrie 1924, încheie discursul său zicând: «Doamne, trimite harul tău asupra dinastiei române și a neamului românesc».

În 8 Noemvrie 1924 spune în Arad la adunarea generală a Astrei, că: departe de noi odihna până când nu vom vedea în fiecare sat românesc casa culturală, școala roitoare de prunci..... biserica plină de credincioși,..... ogoarele bogate, grădinile cu pomi... etc.

Cât de frumos spune la acest prilej că Astra trebuie să fie propagatoarea solidarității, căci Hristos zice: «Toată împărăția ce se desbină între sine, se pustiește și toată cetatea sau casa ce se desbină întru sine, nu va sta».

În 7 Iunie 1925 dl. Goldiș vorbește în Chișineu în vederea organizării Astrei în Basarabia, unde azi Astra mult lucrează.

În 14 Decemvrie 1927 dl. Goldiș, la adunarea generală din Sibiu, pledează pentru armonizarea propagandei culturale și cu durere constată că raționalismul filozofic și tehnica umblă să distrugă religia.

În 29 Iunie 1928 la ședința secțiilor Astrei în Cluj, Domnia Sa, întemeiat pe filosoful Lucien Romier, spune că orice grupare va exista prin iubire iar nu fără caritate și umanitate. Puterea mașinei nu-i permisă să subjege personalitatea omului.

III.

Și acum să trecem pe scurt la activitatea politică a dlui Goldiș. Aceasta activitate a început-o prin articole politice în Tribuna din Sibiu și în Tribuna Poporului. Ca profesor în Brașov, în 1900 dl. Goldiș e ales membru în congregația județului Brașov și într'un discurs atacă oportunismul politic al sașilor. Ajungând în 1901 în Arad a militat ca românii să între și aici în acțiune și au și intrat, iar dl. Goldiș ținea în congregația Aradului discursuri fulminante și încercând să vorbească românește, ungurii sbierând strigaul „**Nu ascultăm lătratul cânelui.**»

În anul 1905 dl. Goldiș lucrează un program de muncă, pe temeiul căruia se decide intrarea în activitatea parlamentară. În acelaș an dl. Goldiș prin Tribuna și pe alte căi animează mișcarea electorală, iar articolul său: «Sofron Chicin» face mare ecou. În 1905 însă Dsa nu a candidat, iar guvernul maghiar al lui Tisza a avut grije ca numai 5 români să între în parlament. Dar în 1906 se alege 16 români între cari și dl. Goldiș la Radna, după căderea lui Tisza.

După înființarea ziarului Tribuna, dl. Goldiș este ales director la «Românul» și luptă pentru înfrățirea produsă în 1912. În anul acesta contele Tisza începe tratative cu comitetul național, dar ele eșuează, iar la urmă dl. Goldiș, făcând un rezumat al tratativelor, indică noi drumuri de orientare.

În Iunie 1915 dl. Goldiș împreună cu dnii Iuliu

Maniu și Aurel Popovici participă la întrevvedereea cu delegații împăratului Germaniei, cari cereau României neutralitatea binevoitoare. După intrarea României în război dl. Goldiș participă la 12 Oct. 1918 în Oradea la conferințe, care a avut urmarea că dl. Alexandru Vaida a citit o demnă declarație în parlamentul din Budapesta. În Nov. 1918 Dsa propune a se da ultimatum către guvernul contelui Karolyi pentru cedarea în stăpânire Consiliului național din Arad a teritoriilor locuite de români. Este trimis Oscar Jászai la Arad, dar Români nu cedează și în 1 Dec. 1918 la Alba-Iulia este fericit că face propunerea unirii, iar în 13 Dec. 1918 face parte din delegația care a prezentat marelui Rege Ferdinand I. actul unirii.

* * *

Și acum fie-ne îngăduiți să spunem că această expunere o considerăm ca o preă palidă încercare de a schișa sumar activitatea creștinească, națională și culturală a dlui Goldiș, care deși a fost de trei ori ministru, își face o cinste deosebită a se numi pe sine secretar al Consiliului eparhial din Arad.

Nouă ne face mare cinste să-l putem sărbători pe creștinul adevărat, care și azi se spovedește și cuminecă în rând cu cei umiliți fii ai sorții, pentru că are voință îndreptată spre Dumnezeu! Amabil și atent față de colegii săi, propagator al culturii peste ori ce bariere de partid, prin pilda muncii sale rămâne pentru totdeauna o mândrie a județului Arad, al Eparhiei Aradului, a României Mari. Barierele înguste ale timpului nu pot mărgini faima faptelor lui și a ideilor lui.

Nu este o virtute mai mare ca și virtutea iubirii pe care d. Goldiș timp de 70 de ani o consideră ca cea mai însemnată pârghie a progresului cultural. Iubirea trezește credință, încredere, topește rezistența, distruge patimile.

Pe lângă iubire, dintre virtuți dreptatea este aceea pe care dl. Goldiș o recomandă tuturor. Noi cei de azi numai atunci vom sărbători pe distinsul secretar al eparhiei noastre, când vom învăța din strădania lui și din ideile lui să nu căutăm adevăratele mărimi în criteriul averii ci în criteriul virtuții, al religiosității și al muncii cinșite. Și în privința aceasta noi să ne mândrim că putem sărbători azi pe distinsul intelectual, care este ortodox și român din creștet până în tălpi, pe dl. Goldiș, considerându-l mândria, fala și cinștea noastră.

Pe Dumnezeu să-l rugăm ca să-i prelungească firul vieții, în pace și sănătate, iar noi îl asigurăm pe iubitul nostru sărbătorit că-l vom avea pururea în dragostea inimei noastre.

Doamne, întru înțelepciunea Ta ni-l-ai dat nouă colaborator pe acest sfetnic al tronului marilor regi Ferdinand I. și Carol al II-lea.

Păzește-l Doamne, după voia Ta, pe acest sfetnic luminat al nostru, spre binele și progresul Epar-

hiei Aradului, care prin Episcopii ei pururea va lauda sf. Numele Tău.

AMIN.

* * *

In timpul acesta a sosit dl. Goldiș la Seminar. P. S. Sa Episcopul Grigorie s'a coborât, urmat de deputații sinodali, în grădina Seminarului, unde în cuvinte înflăcărâte a salutată pe dl. V. Goldiș, ca pe unul dintre cei mai distinși fii ai Bisericii ortodoxe, prin următoarea alocuție:

Domnule Secretar,

Pe scara lumii nu cred să existe o națiune, care să-și fi înveșnicit numele cu mai multe fapte de glorie ca și neamul românesc. Faptele glorioase ale neamului nostru au isvorit din credința nestrămutată în Dumnezeu, carele îi poartă grija și îl călăuzește. Precum altor neamuri și națiuni Dumnezeu le-a trimis conducători la vreme, cari să le lumineze cărarea în numele Domnului, așa și nouă Românilor ne-a dăruit bărbați luminați, apostoli, cari au făcut să înțeleagă neamul nostru că numai credința în Dumnezeu îl poate ridica peste barierele omenești, lărgindu-i orizonturile, sporindu-i nădejile și binecuvântându-i realizările.

În calea năzuințelor neamului nostru ridicatu-s'au obstacole peste obstacole, dar ele au fost înlăturate prin credința în Hristos, precum zice Apostolul Pavel: «Toate le pot în Hristos, care mă întărește» (Fil. 4¹³). Curentele disolvante, cari au atins încă de multă vreme civilizația apusului, la noi n'au putut prinde teren, pentru că la noi, în Ardeal în special, sufletul conducătorilor era unul cu sutletul poporului. Între noi Români nu existau interese deosebite, ci numai scopuri comune, pentru realizarea cărora ne-au răposat și moșii și părinții.

D-voastre, Domnule Secretar, precum am arătat în cuvântarea mea din ședința precedentă a Adunării Eparhiale, ați fost unul dintre Apostolii laici, cu cari Dumnezeu a înzestrat Biserica noastră ortodoxă română. D-voastre ați finut în mâini cu putere stâlpu de foc al credinței și al naționalismului integral, necunoscând nici o transacție, pentru că în materie de credință omul nu se poate târgui, ci trebuie să creadă totul, știind că toate sunt cu puțință celui credincios. Orice concesiune ați fi făcut, ea ar fi avut urmări incalculabile de funeste, dar D-voastre ne-ați păzit întreg tezaurul ca vajnic ajutător al Vlădicilor ortodocși din Ardeal, cari cu mână tare și cu braț înalt au cărmuit destinele noastre.

D-voastre nu ați cedat împrejurărilor externe, căci nu acestea alcătuiesc și determină viața unui neam, ci sufletul, care pulsează într'insul. Sufletul neamului nostru se manifestează azi prin graiul Nostru, când la împlinirea celor 70 ani de viață Vă dorim cea mai

deplină sănătate și Vă exprimăm cea mai sinceră recunoștință pentru ceea ce ați făcut Bisericii și neamului.

Noi Episcopul, personal reținem aici o întâmplare, care a avut loc în luna Aprilie anul 1925. Fie iertatul meu tată s'a întâlnit atunci cu Dvoastre și cu acel prilej i-ați spus următoarele cuvinte: «Vă mulțumesc, D-le învățător, că ne-ai dat un conducător atât de tinăr și de muncitor». Atunci tatăl meu a răspuns: «Eu sunt dator să Vă mulțumesc, Dle Ministru, căci ați ajutat ca fiul meu să propovăduiască pe Hristos în fruntea Episcopiei Aradului».

Urările, ce Vi le face Adunarea Eparhială, le însoțesc și eu, Dle Secretar, cu dorința ca Dumnezeu să Vă lungească firul vieții până la cele mai adânci bătrânețe. Dumnezeu să Vă binecuvânteze.

Emoționat până la lacrimi, dl. Vasile Goldiș a răspuns următoarele:

Prea Sfințite,

Sunt adânc emoționat de cuvintele ce mi-ați adresat în acest moment și simt că-mi va fi cu neputință să găsesc în această stare sufletească răspunsul ce ar trebui să dau. Induișat îmi răsare în clipa aceasta din negura infinitului măicuța mea, căreia am să-i mulțumesc răsădul credinței în sufletul plăpând de copil.

Adevăr este că viața mea întregă am năzuit să trăiesc urmând poruncile Mântuitorului, dar tot atunci sunt conștient, că împulzit de realitățile vieții am rămas departe de desăvârșire. Fiindcă desăvârșirea este un ideal, pe care omul nu-l poate niciodată atinge.

Am deci impresia, că marea dragoste ce-mi arătați și manifestarea unei recunoștinți, care mă onorează și-mi dă multă mângâiere, se raportează mai ales la voința mea hotărâtă, fermă și neșrămutată, să servesc viața mea întregă numai interesele neamului meu și ale bisericeii, în sânul căreia m'am născut și am trăit, decât la realizările pe cari le-am putut înfăptui în marginile puterilor mele modeste și între împrejurările foarte adeseori potrivnice bunelor mele voinți.

Oricum însă, acum, când chiar în puterea legilor inexorabile ale firii, simțesc apropiindu-se clipa despărțirii de cele lumești, eu sunt mulțumit și liniștit, fiindcă simt șoapta conștiinței, că nu am trăit zadarnic și am făcut tot binele, pe care l-am putut face.

Sunt mai vărtos mângâiat, văzând că de Dumnezeu scutita eparhie ortodoxă a Aradului, căreia i-a fost închinată viața mea, are la conducerea ei dragostea fără margini a P. Sfinției Voastre, vigoarea Voastră tinerească zbuciumându-se spre propovăduirea evangheliei, râvna

cu adevărat apostolească ce depuneți pentru închegarea sufletelor în cununa iubirii creștinești și blândeța inimii, care mai vărtos învinge toate involburările vieții.

Și văd aci în jurul P. S. Voastre o frumoasă cunună de bărbați distinși, de bună seamă toți iubitori de neam și de lege, cari mai presus de orice îndoială vor fi convinși că slujind interesele ortodoxiei, râvnesc spre fericirea națiunii române, fiindcă pentru poporul românesc ortodoxia nu este numai un fel de credință religioasă, ci este o parte constitutivă a sufletului acestui neam. În lungul șir al veacurilor de mari suferinți și de nedreptate, ortodoxia a fost lumina dătătoare de viață și călăuzitoare spre victoria definitivă a națiunii române.

Inconjurat, sfătuit și sprijinit de asemenea bărbați, P. S. Voastre veți birui și veți conduce spre biruință stăpânirea Domnului nostru Iisus Christos în eparhie.

Să trăiți mulți ani P. Sfințite și până la cele mai adânci bătrânețe să Vă ajute bunul Dumnezeu să țineți în mâinile viguroase ale P. S. Voastre cârma eparhiei ortodoxe a Aradului. Întru mulți ani Stăpâne!

Apoi P. S. Sa cu dl. Goldiș și cu deputații sinodali s'au fotografiat împreună.

Pe drumul apostoliei

P. S. Sa Episcopul Grigorie în comuna Șepreuş.

Abla sosit din București, unde a participat la ședințele sf. Sinod, în 22 Mai a. c. P. S. Sa, neobositul nostru Episcop, a împlinit o mare dorință a sufletului Său, să ducă lumina și binecuvântarea lui Cristos la creștinii din fruntea comună Șepreuş.

De câțiva ani dorea P. S. Sa să coboare în această comună, dar totdeauna a căzut din raza vizităților canonice ale P. S. Sale.

Din Arad, P. S. Sa a plecat Sâmbătă în 21 Mai, după masă la orele 5, cu mașina, însoțit de părinții protopopul M. Păcățian, Dr. Ștef. Clorolan și S. Stana. La marginea comunei Ineu P. S. Sa a fost așteptat de protopopul M. Cosma cu preoții A. Popescu și T. Feier. Cina a consumat-o P. S. Sa la locuința pâr. Cosma în societatea sultei și preoților din loc, când s'au pus în discuție mai multe probleme de interes bisericesc-național.

În dimineața zilei de 22 Mai, plecăm în 2 mașini peste Șicula, Gurba, Cermel spre Șepreuş.

În societatea noastră mai avem pe părintele pro-

topop Cosma, diaconul Măcinic, sosit cu trenul din Arad și pe candidatul de preot Poliac.

Pe o vreme frumoasă de vară, trecem printre livezi și lunci presărate cu flori și iarbă verde. După ploule abundente din Aprilie grânele se înveselesc în bătaia razelor de soare.

Ajunsem în „Luncă“ căci teritorul celor 10 sate din jurul Șepreșului se numește Lunca și țărani de pe aici se numesc luncani.

Dela Cermel șoseua, destul de dărăpănată, ne duce în linie dreaptă spre Șepreș. În tufe bogate și pline de flori, ce încadrează drumul, diferitele pășărele laudă mărirea Domnului.

În hotarul comunei Șepreș P. S. Sa este întinat de-o ceată mândră de călăreți, feciori voinici, pe cai sprinteni, acoperiți cu vesminte frumoase. Vătaful închină steagul și în strigătele de bucurie ale voinicilor, plecăm încet spre comună. La marginea satului, în umbra unei frumoase porți de triumf, având inscripția „*Bine este cuvântat cel ce vine întru numele Domnului*“, înaltul prelat este așteptat de reprezentanții comunei politice. În cuvinte înflăcărâte, notarul Neteu urează bun sosit neobositului Episcop și spune că locuitorii comunei Șepreș socotesc ziua de azi ca cel mai mare praznic, căci azi trimisul lui Dumnezeu se pogoară între ei ca să toarne apă vie în sufletele lor. — În dangățul de bucurie al clopotelor și veselie credincioșilor, pornim încet spre inima comunei, unde se află sf. biserică.

Casele sunt vopsite în alb, iar porțile acoperite cu pături alese și alte lucruri de preț, cari arată destoinicia femeilor din Șepreș. Înaintea bisericii, unde sosim la ora 9, poarta triumfală are inscripția „*Bine ați venit Prea Sfințite Stăpâne*“. În mijlocul unei mare de creștini, și în uralele de bun sosit, P. S. Sa, cu fața senină de bucuria momentului; coboară din mașină și binecuvântează poporul. Capetele se descopăr și se închină cu evlavie.

Dela casa părintelui Ursuț, unde P. S. Sa este îmbrăcat în ornatele sfinte, plecăm la biserică în procesiune și în acordurile dulci ale troparului sf. Rusalii. În ușa sf. biserici părintele Ursuț oferă P. S. Sale spre sărutare sf. evanghelie și sf. cruce și talmăcește bucuria credincioșilor că azi l-i s'a împlinit o caldă dorință, de a vedea pe Prea Sfințitul Episcop Grigorie în biserică lor. Părintele Episcop spune că sufletul său atunci are cea mai mare mângâiere, când poate împărtăși învățăturile Domnului Cristos, creștinilor din satele eparhiei P. S. Sale.

Vasta biserică din Șepreș se umple de creștini. Sunt mulți sosiți din satele vecine. Sf. Liturghie decurge în mod evlavios. Pontifică P. S. Sa, asistat de părintele arhimandrit Morușca, venit aici de ieri, apoi protopopii M. Păcățian Dr. Cioioian, Cosma, Stana, preoții Brădean, Goldiș, Bogdan și diaconul Măcinic.

Strana e ținută în cântări melodioase de candi-

dații de preot: Poliac și Sasu, ambii bunl cântăreți. Răspunsurile liturgice le cântă corul Oastei Domnului. În strane observ pe dnele Bogdan și Ungurean din Cermel, pe dnii: colonel Aug. Dénghel comandantul remontei din Somoșcheș, medic-locot Bacruban Valer, locot Doba Ioan, notarul Neteu, deputații Adunării eparhiale Dr. B. Ungurean și T. Ardelean, N. Bucico fostul primar al orașului Oradea, mai multe doamne și domni din loc etc. Biserica este spațioasă și mai lungă decât catedrala din Arad. La priceasnă părintele Goldiș face înaintea P. S. Sale un raport verbal despre starea religioasă-morală și Culturală a comunei Șepreș.

Iniințarea acestei comune se pierde în negura trecutului. În hrisoavele vechi se spune că la anul 1412 stăpânirea hotarului acestei comune era în posesiunea a două familii nobile: Neczki și Betleem, iar bieții Români erau iobagii acestor proprietari. Teritoriul comunelor depe „Luncă“ era atunci acoperit mai mult cu păduri seculare. Limbagul și particularitatea graiului la poporul de aici este același cu al Românilor depe câmpia Turzii și al unor provincii din Moldova. Deci se crede că Români depe Luncă sunt veniți pe vremea invaziunii popoarelor de către Turda. La început comuna a fost compusă din vre-o 5 cătune, dar pela 1750, satul s'a concentrat pe lângă drumul ce duce la Chișineu. Aci s'a format o comună cu ulițe largi și regulate ulițele fiind 7 la număr cari, merg în linie dreaptă și paralelă, noii locuitori au intrat în ele ca prin șapte ușe. Și numele comunei ar fi fost Șepteuși, pe cari ungurii l-au prefăcut în Șepreș. La început comuna a avut biserică de lemn edificată în 1780 fruntașii: de Stana Vasile, Roșca Ioan, Henț Ioan, Faur Petru și Vlad Gheorghe. Actuala biserică este edificată între anii 1858—1865, dar nu are iconostas și nu este pictată. Cauza este că Șepreșul a fost una din cele mai sărace comune din jur. Hotarul aproape de 10.000 jugere pământ a fost până la reforma agrară în mâinile a 8 mari proprietari. Țăranii cari aveau 3—4 jugere pământ, erau socotiți ca bogați, ceilalți erau zileri la moșieri. Azi situația comunei este schimbată. Pământul în mare parte este al țăranilor.

Cu toată sărăcia neagră din trecut, ea ne-a dat o pleiadă de intelectuali. Aici s'a născut și copilărit defuncții: vestitul avocat și apărător al sufletului românesc Mihai Velici, apoi profesorul botanist Mih. Părvu, harnicul preot Mih. Sturza, protopopul Petru Suciu, preotul Suciu. Azi avem pe frații medici cu renume Marius și Ioan Sturza, iurisconsultul județului Arad, I. Petruț S. Stana protopop și asesor la Episcopie preoții Ursuț în Șepreș, Stana în Comlăuș Aradului Părvu la Episcopia din Arad, Mih. Nistor în Cintel, I. Părvu în eparhia Clujului și alții în urma situației schimbate, credem că șepreșenii își vor împodobi în curând biserică și-și vor edifica o casă culturală vrednică de un sat cu peste 5000 suflete.

Durere, topografia vieții morale este schimbată și aici. Dușmanii Românilor, conștii că cetatea nebiruită a sufletului românesc este Biserica ortodoxă, au infiltrat și aici fermentul disoluției prin sectele religioase. Profitând de nemulțumirile ce pulzează în sufletele oamenilor, vrăjmașii patriei române, asaltează din greu biserica noastră. Atacurile se dau în mod concentric, cu deosebire aici la frontieră. — Este foarte dureros că poporul nostru dela sate nu are conștiința trecutului său, împletit așa perfect cu istoria glorioasă a Bisericii ortodoxe.

Când acest popor va ști aprecia primejdia mare ce-o reprezintă sectele față de patria noastră, se vor întoarce plini de groază la sânul Bisericii mame de unde au fugit.

După raportul preotului, P. S. Sa Episcopul nostru a rostit o puternică predică, vorbind despre urmările păcatului și despre puterea credinței. Când înaltul prelat aduce exemple plastice despre dezastrul deslănțuit asupra indivizilor cari își părăsesc legea ortodoxă, care este cea mai scumpă moștenire, lăsată nouă dela mama și tata, poporul plânge. Înălțătoarea predică a P. S. Sale a fost ca o ploaie racoroasă care adapă holdele veștelite de dogoreala secetei de vară. Apoi P. S. Sa împărtășește poporului binecuvântarea Sa, rugând pe Dumnezeu să ocrotească aceasta comună și creștinilor să le lumineze mintea ca să cunoască adevărul ce stă la temelie Bisericii Românești. Poporul în ordine exemplară sărută sf. cruce și mâna P. S. Sale. Apoi s'au împărțit poporului o mulțime de broșuri din biblioteca Creștinului ortodox.

Masa a fost servită în sala școlii confesionale,

Iar la ora 3 $\frac{1}{2}$ s'a servit vecernia pontificată de părintele arhimandrit Morușca asistat de protopopul Ciorolan, preoții Brădean și Goldiș. Biserica iarăși a fost arhiplină. La sfârșitul vecerniei părintele protopop Dr. Ștefan Ciorolan a rostit o temelnică predică, care a lăsat impresii bune asupra ascultătorilor. Apoi părintele Arhim. Morușca prin cuvinte sincere a îndemnat poporul să cultive cu dragoste sămânța curată ce a primit-o azi în sufletul său.

După vecernie P. S. Sa Părintele Episcop urmat de suita sa, a făcut vizite la următorii capi de familie: preoții Cornel Ursuț și Vasile Goldiș, la notarul Ioan Neteu, la directorul școlii Nic. Cristea, la episcopul Ioan Stana, apoi la Petru Morar, Teodor David, Ioan Petraș, văduva Mihai Horga, văd. Horga Floare, văd. Horga Ana, Cornel Pârnu, Gheorghe Pârnu Teodor Petru, și Iosif Pârnu.

În toate casele vizitate P. S. Sa a împărtășit mângăere și binecuvântarea Cerului. Iar creștinii au mulțumit marelui păstor de suflete ingenunchind și cu ochii plini de lacrimi.

La orele 7 P. S. Sa Episcopul Grigorie, urmat de suita sa, a părăsit comuna Șepreuș în regretele unanime ale poporului de aici. În Cermel P. S. Sa a

vizitat pe preotul nostru de aici Ștefan Bogdan și pe medic Dr. B. Ungurean, deputat al Adunării noastre eparhiale. De aici am plecat spre Ineu, unde am sosit la ora 10. Amabila doamnă protopopeasă Cosma ne-a servit o cină gustoasă. La ora 12 am plecat tot cu mașina, spre Arad.

Adunarea Eparhială.

În anul acesta Adunarea eparhială s'a deschis și și-a ținut ședințele într'o atmosferă de sărbătoare și de muncă pozitivă. Deputații noii s'au prezentat în număr aproape complet și animați de-a contribui cu ajutorul lor la deslegarea problemelor ce se pun în discuția Adunării eparhiale.

Duminecă, în 29 Mai, sf. liturghie s'a oficiat de P. S. Sa Episcopul Grigorie, asistat de I. P. C. Sa Arhimandritul Morușca, consilierii Păcățian, Muscan, revizorul Georgea, protopopii: Vațian, Cioroian, Cosma, preotul Mi-huț și diaconii Măcinic și Vălean Biserica catedrală a fost bine populată cu intelectuali și popor. La priceasnă a rostit o predică temelnică protopopul Dr. Șt. Cioroian. În cursul sf. liturghii P. S. Sa a sfințit, la sfârșitul serviciului divin, întru diacon pe candidatul de preot Sinitean.

După serviciul divin, deputații sinodali s'au întrunit în sala festivă a Seminarului, iar la ora 1 d. m. P. S. Sa Episcopul Grigorie, primit cu aplauze frenetice, a deschis ședințele Adunării eparhiale, prin vorbirea ce-o publicăm în fruntea revistei noastre.

În ședințele Adunării, discuțiile s'au ținut la nivelul academic cerut de împrejurările grele ce străbate Biserica noastră. S'au discutat și debătut cu multă competență mai multe probleme de ordin bisericesc cultural și economic. P. S. Sa părintele Episcop a dat indicații și soluții sănătoase, pe cari Adunarea eparhială le-a însușit cu însuflețire. Oglinda adevărată discuțiilor și debaterilor din ședințele Adunării, se va cunoaște din procesele verbale, ce se vor publica în organul nostru.

Marti după masă la orele 7 și $\frac{1}{2}$ ședințele s'au terminat cu bine. Printr'o vorbire înflăcărată, P. S. Sa Episcopul Grigorie a mulțumit lui Dumnezeu că l-a învrednicit să conducă cu rezultat mulțumitor ședințele Adunării eparhiale din anul 1932.

Roagă pe deputații sinodali să aibă totdeauna înaintea ochilor faptul, că cetatea nebiruită a sufletului românesc este Biserica ortodoxă, care aici la granițele patriei este a-

saltată de o mulțime de dușmani. Aceștia știu că slăbind cetatea sufletului nostru, sfărâmițază temeliile statului român.

Deci fiecare deputat sinodal să fie un apostol, o santinelă neadormită, care să vegheze ca preoțimea să-și poată face datoria nestânjenți de acel dușmani. Fie care deputat sinodal să fie contact viu cu poporul din cercul său, să-l cerceteze cât de des, să-i împartă broșuri de propagandă religioasă-morală și să îndemne pe toți credincioșii să reacționeze energic contra sectarilor, cari intră în comunele noastre cu diferite momeli.

Di Dr. Pompiliu Cioban, avocat în Lipova, a mulțumit — în numele Adunării eparhiale — P. S. Sale, scoțând în evidență tactul, competența și interesul cald, cu care înaltul prelat îmbrățișează problemele așa de multiple ale Bisericii noastre.

Intre ovații nesfârșite, dorește P. S. Sale să conducă destinele Bisericii românești, mulți, mulți ani pe drumul progresului și al fericirii.

BIBLIOGRAFIE.

„Preotul și Societatea de azi“ de *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului.

Pentru lumea bisericească, care petrece cu atenție viața dela centrul eparhiei, nu mai este o surprindere, ci a trecut cași o obicinuință, că P. S. Sa Păr, Episcop Grigorie, să ne dăruiască, cu noi și variate lucrări, aproape lunar.

În fața acestei prodigioase revărsări de cărți nu știi, ce să admiri: inepușabilul izvor de inspirație, complexul cunoștințelor, neînfrânta putere de lucru, actualitatea subiectelor tratate sau pe toate la un loc?

Lucrările P. S. Sale, — dintre cari multe, opere voluminoase de sute de pagini, — sunt pentru preot, o minunată școală, plină de inspirații, de sugesții referitoare la variate probleme misionare, pastorale, bisericești; o școală, abundentă în ideologia frământărilor vieții actuale.

Cetindu-le alii în ele un cald îndrumător, un erudit aploget, un neînfrânt luptător, un cărmaciuciscuș care te conduce la sigur. Simți, că peste munca aceasta se revarsă un sănătos optimism, care-ți dă impresia, că în fața unei vieți închinată idealului și muncii, nu se pot ivi piedeci de neînvinși.

Muncă, în fața căreia îți simți insuficiența, „și te îndemni la lucru.

Dacă toate acestea lucrări au fost și sunt un bun prieten, care nu poate lipsi nici unui preot, lucrarea apărută mai nou: „*Preotul și Societatea de azi*“ pe 43 de pag vine dea dreptul la inima preotului, ca o

mângâiere părintească, peste sufletul flagelat de lipsuri arzătoare, de greutăți și răutatea vremii.

Conștiința, că alături de străduința ta, este ochiul sufletesc al stăpânului tău, te întărește, îți dă noi puteri de muncă și devotament.

Cartea e de mare folos, nu numai pentru fortificarea moralului ci și ca un bogat izvor, în care păstorul sufletesc va avea temeiul de a trezi și justifica în sine sufletul enoriașilor săi necesitatea unui ideal creștin pentru viață.

Puterea dinamică a cărții pentru sufletul preotesc stă mai vârtos în luminoasa expunere, în care preotul se poate convinge, că numai muncind din greu și neîntrerupt se poate face vrednic de considerație; expunere în care, — pe de altă parte, — suntem siliți a recunoaște, că nu odată, multe rele din lume se datoresc: „*vinovățiilor noastre, cu cari alungăm lumea o facem mai necredincioasă și necrezătoare în lucrarea noastră*“.

Oglinda clară a acostor stări, nu poate decât să ne trezească.

Lucrarea aduce pe ultimele pagini neprețuit material referitor la raportul dintre credincioșii intelectuali și Sf. biserică, material, care se poate utiliza cu mult folos în predici.

În toată lucrarea vibrează tainic, glasul de chemare: ca preotul să pună la vocațiunea sa toată râvna tot talentul său, ca să poată fi preot destoinic: sarea pământului.

Tie Flaviu

„*Pentru Tron și Țară*“ zece cuvântări la ziua M. Sale Regelui nostru Carol al II-lea. de *Dr. Grigorie Gh. Comșa*, Episcopul Aradului. Cu o prefață de *Di N. Iorga*.

Intre multele daruri, cu cari ceriul a binecuvântat pe Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Grigorie, este fără îndoială puterea cuvântului.

Pe buzele marilor oratori cuvintele prind noi și necunoscute puteri, senzuri mai variate mai vii, conștinut mai intens, luminoase scăpărări, vibrații prin cari se trezesc și se înalță, în uriașe valuri, sentimentele în sulete.

În astfel de momente este neasemănată tăria cuvântului. Revărsarea lui te duce, în voia lui, ca pe o uriașă și atotstăpânitoare undă.

Altă dată prefăcut în săgeată jintește la sigur și se aruncă în plin pentru dărâmarea întunecului.

Acestea forțe vii le au cuvintele și pe buzele P. S. Sale Părintelui Episcop Grigorie.

Actualitatea, focul însuflețirii, a dragostei de neam și țară, variația, sonoritatea vibrantă a predicilor P. S. Sale, ascultate te răpesc. În pildele vii, cari se presară potrivit, ca niște luminoase reflectoare peste un câmp, se cristalizează ideea.

Aceasta este, mai mult ca oricând, și nota caracteristică a celor zece cuvântări, apărute în volum

Cefindu-le este imposibil să nu iubești Regele și Țara, și să nu devii un patriot mai conștiincios.

Cucernicii preoți vor afla în cele zece predici materialul necesar pentru cuvântările ocazionale, la sărbătorile naționale, cari obvin în decursul anului.

1932

Tie Flaviu.

Ședință plenară.

Vineri în 10 Iunie a. c., Consiliul nostru eparhial a ținut ședință plenară sub prezidiul P. S. Sale Episcopului nostru Grigorie. La această ședință care este cea dintâi, ținută cu asesorii aleși pe un ciclu nou de 6 ani, au participat următorii asesori sau consillieri: din cler Arhim. Morușca, Arhim. Dr. I. Suciș M. Păcățianu, Dr Gh. Ciuhandu, D. Muscan, T. Vășian, Procop. Givulescu, Dr T. Botiș, F. Mănuilă, S. Seculin, S. Stana și C. Turic, iar mireni Dr I. Marșeu, Dr C. Iancu, Dr E. Beleş, Dr E. Veliciu, Iosif Moldovan, Dr I. Drincu și Vintilă Popescu. Înainte de deschiderea ședinței P. S. Sa părintele Episcop a luat jurământul prescriș, tuturor asesorilor, afară de referenți, cari sunt aleși pe viață. — Apoi P. S. Sa, în cuvinte frumoase, bineventează noul Consiliu eparhial, rugând pe dnii Consillieri, ca fiecare să-și dea aportul său intelectual și moral la deslegarea problemelor grele, ce Consiliul nostru eparhial le va rezolvi în noul period de 6 ani. Înaltul prezidiu, face declarația solemnă că și de aici înainte va avea un singur ideal, munca cu rezultate înfloritoare pentru prosperarea Bisericii și neamului nostru.

Intrându-se în ordinea de zi, s'au publicat concluzele Adunării eparhiale din anul acesta, cari concluze se vor împarte pentru executare, secțiilor Consiliului eparhial.

Apoi au fost verificați și numiți protopopi: la Șiria, părintele Aurel Adamovici din Covășinț, iar la Hălmgăiu preotul Ștefan Bogdan din Cermel. Nuoi aleși, după ce vor primi confirmarea canonică a P. S. Sale Părintelul Episcop, vor fi hirotesii întru protopopi.

Impozanta serbare dela școala normală de fete.

Vineri în 3 Iunie a. c. a avut loc la Școala Normală de fete din Arad o serbare solemnă, aranjată în cadrul unui program artistic-religios în onoarea *Prea Sf. Episc. Dr. Gr. Comșa*. Sala cea mare a fost frumos ornată, față fiind întreg corpul profesoral și elevele tuturor claselor. Direcția școalei a avut fericita inspirație să invite pe *Prea Sfântul Episcop* să vorbească tineretului acestei școli, știut fiind că *Prea*

Sfinția Sa este autorul unui stat de preocupări religioase-naționale a tineretului eparhiei sale.

Prea Sfinția Sa a venit însoțit de C. S. Părintele protopop *Păcățianu*, consillier eparhial. A fost primit la intrare de Dna directoare a școlii, *Consuela Laugler* și preotul *Gheorghiu*, în timp ce elevele școalei, îmbrăcate în bluze albe și cu flori în mâini cântau sub conducerea Dșoarei *Lepa*, profesora de muzică, imnul arhieresc: „Pe stăpânul și Arhierul nostru, Doamne îl păzește“...

A fost condus în cancelaria școalei, unde a sernat în cartea de aur. De aici au trecut cu toți în sala festivă, unde Dna directoare i-a rostit o frumoasă cuvântare de bun venit.

Au urmat apoi o serie de poezii. „*Lăsați copil să vină...*“

„*Rugăciune către Tatăl ceresc*“

„*Creatorul lumii*“

„*Dumnezeul nostru*“

„*Psalm XII*“

„*Ruga*“, „*Sfânt, sfânt*“, *Concert religios de Bor-tneansky*, „*Pre tine te laudăm*“ și „*Unule născut*“ toate executate admirabil și aplaudate mult. Absolventa clasei a VII, *Catița Stoica*, în frumos costum național, a ținut apoi o cuvântare de multă simțire *Prea Sfințitului Episcop*, spunând că prezența Sa în mijlocul elevelor a adus atâta entuziasm în cât toate cunoștințele dobândite în anii de școală, toate sentimentele creștinești formate în cursul orelor de religie, toate îndemmurile bune ale iubitei directoare, ca și pilda vietei cărturărești a înaltului lor lerarh, s'au unit în sufletul lor, aprinzând o flacără ce le va lumina drumul în viață.

Prea Sfinția Sa începe prin a arăta cât de fericit se simte în mijlocul acestui tineret școlar, nădejdea de mâine a bisericii și neamului nostru. Dar pentru a avea tot dreptul să așteptăm cea ce dorim dela el, acest tineret trebuie crescut și pregătit și mai ales ferit de atâtea influențe rele ce caută a deveni curente sociale între care enumeră: ateismul și umanitarismul internațional, care caută să abată sufletul generațiilor noi dela credința bisericii și iubirea de neam, tocmai baza ce trebuie să stea la desvoltarea neamului românesc! A dat apoi multe sfaturi și învățături elevelor, pe cari le-a ilustrat cu frumoase și potrivite pilde. A mulțumit dnei directoare pentru toată munca depusă în spiritul ce-l constată cu satisfacție.

Preotul *Gheorghiu*, profesorul de religie al școalei, a răspuns că vizita *Prea Sf. Sale* a prilejuit școalei o bucurie ce va rămânea săpată în inima tuturor celor ce l-au întâmpinat.

„Ați venit azi între noi, spune Sf. Sa, întrerupând câteva clipe, firul extrem al multelor preocupări închinete Bisericii și Neamului, și ați turnat în sufletul acestui tineret școlar idei și simțeminte, îndemnuri și sfaturi cari să-l călăuzească mâine în viața de familie,

în viața societății și în toate rosturile în care-l va trimite soarta. Asigură pe *Prea Sfințitul* că zestrea cu care a înbogățit sufletul elevelor, nu se va pierde niciodată.

Prea Sfințitul Episcop a dat binecuvântarea arhierescă în acordurile frumoase ale imnului *Pe Prea Sfințitul și Arhierarul nostru*.

În urmă s'au fotografiat cu toți în fața școlii, eleve, profesoare, având în mijloc pe *Prea Sfințitul* și astfel s'a terminat spre mulțumirea tuturor, această sărbătoare școlară.

„Săptămâna copilului“

Și anul acesta ca și în anii trecuți, Soc. «Principele Mircea» a organizat în proporții impresionante «Săptămâna copilului».

Duminecă la ora 10¹/₂ s'a oficiat un tedeum la Patriarhia, din București, asistând peste 3500 de copii și membrele tuturor filialelor «Principele Mircea», în frunte cu dna Lia Brătianu, prezidenta societății.

După oficierea serviciului divin păr. Dr. Cristescu prof. universitar, a ținut o înălțătoare predică, în care a vorbit despre educația religioasă a copiilor. Copiii sunt florile de azi, dela cari se așteaptă roadele de mâine. Accentuiază ca educația sufletului să primeze educația fizică. Într'un corp frumos trebuie să locuiască un suflet frumos. Vorbește apoi despre iubirea părintească ce o datorăm copiilor.

La ieșire, I. P. Sf. Patriarh a vorbit copiilor ce erau adunați în fața sf. biserici.

I. P. Sf. Sa, printr'o introducere admirabilă, în care a povestit întâmplarea unui copil, s'a putut face ascultat cu multă atenție. Le-a explicat că sf. biserică e ocrotitoarea tuturor și în special a copiilor. I a îndemnat apoi pe copii să iubească pe Christos că și El îi iubește pe ei și să I se roage zilnic.

Felicită pe d-na Lia Brătianu și pe colaboratoarele sale și binecuvintează pe copilași.

Pelerinaj

la Sf. Mănăstire „Izbuc“
Jud: Bihor.

În ziua de Joi 9 Iunie „Înălțarea Domnului“ (Ispas) s'a făcut mare pelerinaj cu poporul și preoții în frunte, la izvorul Izbuc, unde s'a oficiat Sf. liturghie cu sobor de preoți și călugări, cum și pomenire pentru eroii căzuți în război.

A fost un frumos prilej de înălțare sufletească pentru toată lumea creștină, de toată vârsta și starea, însetată de cuvântul lui Dumnezeu, care a luat parte la această manifestație religioasă pentru folosul lor sufletesc.

INFORMAȚIUNI.

Examene la Academia Teologică. În anul acesta școlar, examenele la Academia Teologică din Arad s'au început Miercuri în 1 Iunie și au durat până Miercuri în 7 Iunie.

Examenele au fost conduse de P. S. Sa Episcopul Grigorie, care s'a convins personal despre progresul viitorilor noștri preoți.

Biblia interzisă. Un decret, purtând semnătura „Comisariatului poporului pentru educație și comerț“, interzice intrarea în țară și tipărirea Sf. scripturi, sub pedeapsă penală.

(Morning Post de Londres du 12).

Roadele bolșevismului. În două luni (Dec. 930 și Ian. 931), guvernul sovietic a pus lacăt pe 204 Biserici, 5 mănăstiri și câteva sinagogi. Biserica catedrală din Petrograd a fost prefăcută în cinematograf.

25.006 manifestațiuni au fost organizate în timpul Paștilor, cari au oprit serviciul divin și au cerut închiderea tuturor Bisericilor.

Că au dărâmat Biserici — știm — dar nu ne dumerim cum de s'au atins și de sinagogi? Din greșală — de sigur.

Rusia s'a bolșevizat deabineleal (La vie nouvelle 15 Mars 1931).

No. 3906/1932

Comunicat

Având în vedere adresa Sfântului Sinod Nr. 916/1932, dispunem ca în zilele de 19 și 20 Iunie a. c., — adică în Dumineca și Lunea Rusaliilor — să se facă o colectă pentru tuberculoși, în toate bisericile Eparhiei Noastre.

Sumele ce se vor strânge, se vor trimite prin oficiile protopopești, Cons. Eparhial în Arad, care la rândul său le va trimite Societății pentru profilaxia tuberculozei,

Arad, la 6 Iunie 1932.

† Grigorie
Episcop.

Nr. 3498/1932.

Comunicat.

Venindu-ne la cunoștință că în unele locuri la înmormântări este obiceiul că sicriul, odată sigilat, se desface la cimitir.

Invităm pe C. Preoți să stărue, luminând poporul, că acest obicei de a desface sicriul

la cimitir, — este primejdios din punct de vedere sanitar, este inadmisibil din punct de vedere al ritualului nostru religios, vatămă simțul de pietate al asistenței și împiedecă actul înmormântării.

Arad, din ședința Consiliului eparhial dela 26 Maiu 1932.

Consiliul Eparhial ort. rom. Arad.

Parohii vacante.

Consiliul parohial ort. român din *Socodor*, protopopiatul Chișineu-Criș, în scopul îndeplinirii parohiei I-a, devenită vacantă, publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial „Biserica și Școala“.

Beneficiile împreunate cu acest post de paroh sunt:

1. Una sesie parohială pământ arabil, care are 32 jugh. cad;
2. Birul legal;
3. Stolele legale staverite în „Norma Stolară“;
4. Intregirea dotației dela Stat, pentru care Consiliul parohial nu răspunde.

Parohia este de clasa I-a (întâia), deci dela concurenți se cere cvalificațiunea regulamentară de clasa I-a.

Preotul ales va servi și predica regulat în Sf. Biserică, ori de câteori îi vine rândul, având serviciu tot a treia săptămână. Va catehiza la școala primară în salele, la cari va fi împărțit, fără nici o altă remunerațiune. Va suporta toate impozitele după beneficiul din parohie.

Concurenții la acest post de paroh, se vor prezenta în vre-o Duminică ori sârbătoare în sf. Biserică din Socodor, pentru a-și arăta destoinicia în cele rituale și oratorice, având avizul prealabil al protopopului tractual, și vor înalta cererile lor în termenul concursual, însoțite de anexele necesare, adresate „Consiliului parohial din Socodor“ Oficiului protopopesc ort. român din **Chișineu-Criș**.

Concurenții din alte Eparhii vor putea concura numai cu binecuvântarea primită în prealabil dela Prea Sfinția Sa Părintele Episcop Eparh al.

Socodor, din ședința Consiliului parohial, ținută la 13 Febr. 1932.

În conțelegere cu:
Petru Marșleu
protopop.

Consiliul parohial

— □ —

1—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante *Hălmăgel*, în urma trecerii în pensiuine a preotului Ioan Nicula și în urma rezoluțiunei Ven. Consiliu Eparhial Nr. 1389/932, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30

zile, computate dela I. publicare în organul oficios Biserica și Școala.

Venitele parohiei sunt:

1. Venitele stolare legale.
2. Intregirea de salar dela stat, pe care parohia nu o garantează.
3. Sesiune parohială și bir parohial nu este.
4. Nefiind casă parohială, alesul se va îngriji se afle în parohie locuință pe spesele sale.

Parohia e de clasa III. Recurenții vor avea să dovedească asemenea cvalificațiune.

Cei ce doresc a compete la aceasta parohie vor înainta cererea de concurs, ajustată regulamentar, oficiului Protopopesc al Hălmăgiului în Rișculița, poșta Baia de Criș, în termenul legal și se vor prezenta în acest interval în Sf. Biserică din Hălmăgel, în vre-o duminică ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, observând dispozițiunile S-lui 33 din Regulamentul pentru Parohii.

Cei din altă Eparhie vor dovedi că au binecuvântarea Prea Sfințitului Părinte Episcop Eparhial spre a putea recurge.

Consiliul Parohial ort. rom. Hălmăgel.

În conțelegere cu Leontin Micluția adm. protopop.

— □ —

3—3

Conform rezoluțiunei Consiliului eparhial Nr. 3531/1932, pentru îndeplinirea parohiei, devenită vacantă prin încetarea din viață a părintelui Romul Popoviciu, din comuna *Mănerdu*, protopopiatul Ineu, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima apariție în organul oficial eparhial „Biserica și Școala“.

Veniturile împreunate cu parohia sunt:

1. Casă parohială, constătoare din 2 camere, 1 bucătărie și supraedificate.
2. Una sesiune parohială, pământ arabil, constătoare din 32 jugăre după starea faptică.
3. Birul preoțesc, 30 l poromb dela credincoșii ce posed 1/4 seslune și mai mult, iar dela cei ce posed mai puțin 15 l.
4. Stolele legale.
5. Intregirea dotației dela Stat, pentru care parohie nu răspunde.

Alesul va beneficia numai jumătate din venitele parohiale timp de un an dela moartea parohului, până când cealaltă jumătate îi compete văduvei preotese, în sensul § 26 din Reg. pentru parohii, suportând fieceare impozitele după beneficiul ce folosește, iar la casa parohială, văd. preoteasă are dreptul de folosință, jumătate an dela moartea parohului.

Alesul e obligat a catechiza elevii dela școala primară din loc, a predica regulat în Sfânta biserică și a suporta toate impozitele după beneficiul său.

Parohia este de clasa III-a, recurenții vor avea să dovedească asemenea calificățiune.

Cei ce doresc a compete la aceasta parohie vor înainta recursele, în termenul concursului, adresate Consiliului parohial din Mănerău, la oficiul protopopesc ort. rom. din Ineu, și cu prealabila învoire a D-lui Protoereu tractual se vor prezenta în acest interval în sf. biserică, în vre-o Duminecă ori sârbătoare, spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie, observând strict dispozițiunile § 33 din Reg. pentru parohii.

Cei din altă eparhie vor dovedi că au binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop eparhial spre a putea recurge.

Dat în ședința extraordinară a Cons. par. ort. rom. din Mănerău ținută la 17 Aprilie 1932. — În conțelegere cu Mihai Cosma Protopresbiter.

— □ —

3—3

Prin strămutarea preotului Darie Faur, parohia Pătârș (protopopiatul Lipovei) a devenit vacantă și pentru îndeplinirea ei în mod definitiv, conform rezoluțiunii Ven. Consiliu eparhial No. 3516/932 se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficios „Biserica și Școala”.

Venitele împreunate cu parohia sunt:

1. Una sesiune parohială de 32 jugh. cadastrale.
2. Locuință în edificiul fostei școale confesionale în care e plasată și sala de învățământ, cu intravilan.
3. Stolele legale.
4. Bir preoțesc 15 litri grâu de fie care număr de casă.
5. Eventuala întregire dela Stat, pentru care parohia nu răspunde.

Alesul este obligat a suporta toate impozitele după întreg beneficiul preoțesc, va predica regulat și va catechiza elevii, dela școala primară din localitate.

Parohia e de clasa a III-a, deci reflectanții vor dovedi asemenea calificățiune.

Reflectanții sunt poștiți ca recursele adresate Consiliului parohial ort. rom. din Pătârș să le înainteze oficiului protopopesc ort. român Lipova în termenul concursual, sub durata căruia, pe lângă respectarea dispozițiilor cuprinse în § 33 din Regulamentul pentru parohii, se vor prezenta în sf. biserică din loc spre a-și arăta dexteritatea în cele rituale și oratorie.

Cei din altă parohie vor avea să dovedească, că spre a putea recurge, au consimțământul P. Sf. Sale Părintelui Episcop Eparhial din Arad.

Dat în ședința Consiliului parohial ort. român din Pătârș dela 8 Maiu 1932.

Consiliul parohial.

În înțelegere cu Fabriciu Manuilă ss. protopop.

— □ —

3—3

Consiliul parohial ort. român din Șimand, protopopiatul Chișineu-Criș (jud. Arad), publică concurs pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune, sistematizat prin rezoluțiunea Ven. Consiliu eparhial Nr. 6810/1912, pe lângă parohul deficient Stefan Leucuța, cu termen de 30 zile dela prima apariție în organul oficial al Eparhiei „Biserica și Școala”.

Beneficiile împreunate cu această parohie sunt:

1. Una sesie pământ arabil și pășune, ca beneficiul fundamental;
2. Una sesie pământ arabil și pășune, ca răscumpărare de bir și stole, conform concluzului Ven. Consiliu eparhial Nr. 2571/1902;
3. Două intravilane în estenzlune de 1600 st. p.
4. Casa parohială cu intravilanul ei dela fosta școală confesională din Șimandul de sus;
5. Stolele legale pentru serviciile religioase dispensabile, cari nu se cuprind în concluzul Ven. Consiliu Eparhial Nr. 2571/1902.

Parohia este de clasa I-a (întâia), deci dela concurenți se cere calificățiunea regulamentară prescrisă.

Alesul capelan va oficia și predica în fiecare Duminecă și sârbătoare sf. slujbă, când îi este rândul, precum și toate serviciile, cari i-se vor cere de către credincioși, în sf. biserică și va catechiza la clasele din Șimandul de sus, fără nici o altă remunerațiune.

Va plăti toate impozitele comunale și către Stat după beneficiul său de capelan, care este jumătate din cele înșirate la p. 1, 2, 3, și 5.

Rugărilor ajustate cu documentele necesare, adresate „Consiliului parohial ort. român din Șimand” se vor înainta în termenul concursul Oficiului protopopesc ort. român din Chișineu-Criș, jud. Arad, iar concurenții — cu prealabila autorizație a protopopului — se vor prezenta în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Șimand, pentru a dovedi dexteritatea în cele rituale și oratorice.

Concurenții din alte Eparhii vor putea concura numai cu învoirea și binecuvântarea Prea Sfinției Sale Părintelui Episcop eparhial.

Din ședința Consiliului parohial din Șimand, ținută la 17 Aprilie 1932.

În conțelegere cu: Consiliul parohial

Petru Marșeu m. p.

protopop.

— □ —

3—3

Citiți și răspândiți

„Biserica și Școala”

Red. responsabil: Protopop SIMION STANA